Szakonyi Károly

Szeminárium a sörözőben

Az öreg lábjegyzete

Igen, akkreditáltunk egy szemináriumot, amit fiatal-öreg (vagy öreg-fiatal), de szárnyaló szellemű, (vö. lelkes és érdeklődő) barátom kezdeményezett abban a hiszemben, hogy tőlem tanulni lehet. Meg hogy van mit tanulni.

Rendben van, lássunk neki! De tanítani?! Sohasem tudtam tanítani. Talán csak beszélgetni úgy erről-arról. Hogy miért éppen Pinterről meg Sherwood Andersonról? Ők jutottak eszembe azon az első órán, mert kedvelem őket. Harold Pinter darabját olvasva valamikor a hetvenes évek elején, nagyokat nevettem, olyan remek figura *A gondnok*ban az az ágrólszakadt, hebrencs beszédű Davies. Mondhatjuk abszurdnak ezt a darabot, de olvashatjuk realistának is, a többi színműve is csak annyira abszurd, amennyiben az élet, amit ábrázol. A későbbi művek között van nehezen követhető, (mint pl. a *Holdfény*) de mindegyikben érezhető némi líraiság, még akkor is, ha néhol nagyon durva.

Hát ilyesmi ez a sörözős tanóra.

Két író, (szakmabeli) beszélget arról, hogy mi fán terem a jó írás. Pinterben a drámaírói rafinéria a téma, mert amellett, hogy remek, van benne huncutság. Jó ezt kibeszélni magunk között.

Sherwood Andersont meg azért említettem, mert Gertrud Stein szalonjának a hangulatát hozza, márpedig íróként nagyon irigyelem azt a társaságot a múlt század húszas éveinek Párizsából. Izgalmas légkör lehetett, ahogy Alice B. Toklas áléletrajzában Stein önmagáról megírja. Ezra Pund, Braque, Cocteau, Picasso, Matisse. Tristan Tzara, Chagall, Apollinaire, Ford Madox Ford és még Czóbel is! és persze Hemingway, akit Gertrud Stein terelgetett Sherwwood Andersonnal együtt a későbbi jéghegy elmélete felé. Mind ott lebzselt a Rue de Fleurus 27-ben.

Micsoda zsenik ültek ott a lábánál, áhítattal hallgatva bölcs tanácsait. A két nő, a termetes Gertrud és a csúnyácska, sovány Alice között megosztódott a szerep, a ház úrnője, aki nagyon szerette, ha „uram”-nak szólították, a vendégeket szellemi táplálékkal látta el, Alice meg rafinált, finom étkekkel. Diszkréció, de nem titkolózás övezte kettősüket, csak Hemingwaynek nem esett le a tantusz. Amikor egyszer kéretlenül beállított hozzájuk, s várakozott a halban, az emeletről furcsa női hango-

kat hallott. Volt olyan konzervatív, (vagy macsó?) hogy rögtön megbotránkozzon. Nem Stein volt az első, akit aztán kibeszélt abban a remek kis könyvében, a *Vándorünnep*ben. (Fitzgerald se menekülhetett el tolla elől.)

Mivel hallgató barátom ezt a könyvet jó ismeri, kihagyjuk, de legyen a következő „lecke," ha már szóba került, Gertrud Stein *Alice B. Toklas életrajza. (Gondolat kiadó, 1974. Fordította: Szobotka Tibor)*